

Кулініч Наталія Дмитрівна,
здобувач кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ МИСТЕЦТВОЗНАВЧИХ ЗНАТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Культурні цінності є культурні надбанням нації. Саме вони часто викликають підвищену зацікавленість представників кримінального світу. Висока ціна зумовлює попит на старовинні ікони, картини, книги, а тому вони стають предметом крадіжок, грабежів, розбоїв, шахрайства тощо. Як свідчить аналіз слідчої, судової та експертної практики тим злочинам притаманний високий рівень законспірованості, підготовки, ретельне підшукування засобів проникнення, зброї, транспорту, залучення спеціалістів для перевірки предмету на цінність, планування способів передачі викраденого замовникам.

Сучасний стан боротьби зі злочинністю вимагає суттєвого переосмислення даної концепції, саме тому розробка та внесення пропозицій щодо вдосконалення порядку проведення судово-мистецтвознавчої експертизи.

Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 року затверджено Порядок атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз, яким визначається процедура атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз (крім судово-медичної, судово-психіатричної), внесення змін до методик, що пройшли атестацію та державну реєстрацію, а також припинення їх застосування [1]. На виконання, завдань передбачених Постановою, був створений Реєстр методик проведення судових експертиз, тобто офіційна електронна база даних, що ведеться з метою створення інформаційного фонду про наявність методик проведення судових експертиз, які атестовані та рекомендовані до провадження в експертну практику [2].

За реєстраційним кодом «15.1» з 03.03.2003 року до реєстру була включена мистецтвознавча експертиза з розгалуженими видами методик її проведення:

Мистецтвознавчі дослідження визначення вартості живопису;
Методика грошової оцінки пам'яток;

Методика загальної класифікації і прогнозування вартості культурних цінностей;

Методика оцінки культурних цінностей;

Методика визначення вартості майна;

Методика оцінки антикварних російських самоварів;

Методика оцінки антикварних ювелірних виробів з діамантами;

Методика оцінки антикварних ювелірних виробів з гранатами;

Методика оцінки пам'яток історії, архітектури та місця будування;

Методика визначення стану збереження творів станкового живопису;

Методика атрибуції видань Кирилівського друку;

Методика судово-експертного мистецтвознавчого дослідження продукції порнографічного характеру.

Перелік питань, які вирішуються мистецтвознавчою експертизою:

чи є наданий на дослідження предмет оригіналом (авторською роботою), копією, виконаною від імені іншого автора, або копією, виконаною від імені автора;

хто є автором наданого на дослідження твору мистецтва;

чи підлягав даний твір мистецтва реставрації (який фрагмент тощо);

яку вартість має твір мистецтва;

чи містяться на наданому носії інформації твори, що пропагандують культ насильства та жорстокості;

чи є наданий на дослідження твір автентичним;

чи належить наданий на дослідження предмет до культурних цінностей, що мають художнє, історичне, етнографічне, наукове або інше значення;

чи має інформація, що міститься на наданих на дослідження носіях інформації, порнографічний характер;

чи належать надані на дослідження предмети до продукції порнографічного характеру;

чи мають місце в наданому на дослідження творі (літературному, кінематографічному, театральному, видовищному) сцени порнографічного характеру;

чи належить інформація, що міститься на наданих на дослідження носіях, до дитячої порнографії.

Втім, ватро зазначити, якщо перед експертом становиться питання про вартість твору, у документі про призначення експертизи

(залучення експерта) обов'язково зазначається період (час), станом на який необхідно вирішити поставлене питання[4].

Об'єктами мистецтвознавчої експертизи є: предмети антикваріату; твори мистецтвознавства, а саме монументального та станкового живопису, графіки декоративно-ужиткового мистецтва, пам'яті архітектури, скульптура, дрібної пластики, музичні експерименти, нотна література, друкована продукція, аудіо- та відеозаписи та фотографії

Основними завданнями мистецтвознавчої експертизи є:

Проведення атрибуції твору; визначення художнього рівня, історичного значення, культурної цінності та стану твору; визначення оціночної та страхової вартості твору; визначення відповідності продукції вимогам законодавства про захист суспільної моралі.

Наказом Міністерства Культури України від 11.09.2014 року №744 затверджено перелік державних установ, яким надається право проведення експертизи культурних цінностей [3].

За загальним правилам експертами виконуються первинні, додаткові, повторні, комісійні та комплексні експертизи [4].

Список використаних джерел

1. Порядок атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 липня 2008 р. № 595 // офіційний вісник України від 14 липня 2008 р. – № 49. – С. 33.

2. Порядок введення Реєстру методик проведення судових експертиз: Наказ Міністерства Юстиції України від 02 жовтня 2008 р. №1666/5 // офіційний вісник України від 20 жовтня 2008 р. – №77. – С. 33.

3. Перелік державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей: Наказ Міністерства Культури України від 11 вересня 2014 р. №744 // офіційний вісник України від 17 жовтня 2014 р. – №81. – С. 84.

4. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства Юстиції України від 08 жовтня 1998 р. №53/5